

V rušném CENTRu

ITS International leden/únor 2004 strana 40-42

Evropský projekt CENTRICO využívá národní a regionální dopravní data, aby usnadnil cestování na pozemních komunikacích napříč kontinentem.

Projekt CENTRICO (**CEN**tral European Region **TR**ansport Telematics Implementation **CO**-ordination Project – Koordinační projekt pro implementaci telematických zařízení pro pozemní komunikace v oblasti střední Evropy^{*}) je jednou ze skupiny iniciativ dopravy přes hranice podporovaných Evropským Společenstvím. Jsou známy pod jednotným názvem Euroregionální projekty a spolu vytváří program TEMPO (viz IS 4/03).

Projekt pokrývá 16 ekonomicky vyspělých oblastí v šesti zemích Západní Evropy. (viz obrázek): Belgie, jihovýchodní Anglie, severní Francie, západní Německo, Lucembursko a Nizozemí. CENTRICO tak pokrývá nejhustěji osídlenou oblast Evropy (cca 100 miliónů lidí) se sítí silnic s nejvyšším dopravním zatížením a s největším objemem dopravy přes hranice států.

Projekty, které jsou řízeny a podporovány projektem CENTRICO, jsou orientovány k implementaci nejnovějších technologií ITS, které zajišťují optimální využití vysoce zatížené silniční sítě. Hlavními cíli projektu CENTRICO jsou:

- snížení výskytu kongescí (zácp) a optimalizace využití stávající silniční infrastruktury;
- zvýšení ekonomického přínosu z investic do silniční infrastruktury;
- zvýšit bezpečnost dopravy na Transevropské silniční dopravní síti (TERN).

Projekt CENTRICO běží již od roku 1996. Od června 2001 byl zahrnut do Víceletého Indikativního programu (MIP) – zpočátku pokrývající období 2001 – 2006. Tento program byl navržen, aby umožnil Evropské komisi rozplánovat rozpočet na různé projekty trvající delší časový úsek. CENTRICO tak bude financovat investice do ITS zařízení a umístění na TERN do roku 2006 v celkové hodnotě 377 milionů Euro (nejvíce ze všech TEMPO projektů).

Nejdůležitějším dosavadním přínosem je navázání úzké spolupráce mezi členskými státy EU. Projekt CENTRICO podpořil velké množství mezinárodně řízených aktivit týkajících se harmonizace jednotlivých systémů až po spolupráci při implementaci operačních systémů na obou stranách státní hranice. I když je takový proces většinou velmi zdlouhavý a náročný, díky finančnímu a strategickému řízení EU již bylo dosaženo několik dílčích cílů. Projekt CENTRICO nyní pokračuje v úspěšné spolupráci s ostatními Euroregionálními projekty, což je nejdůležitější přínos tohoto projektu, neboť leží v jejich středu.

Národní nebo regionální

Aktivity řízené CENTRICO jsou vyvíjeny a realizovány na národní či regionální úrovni a jsou velmi ovlivněny národní/regionální politikou a jejími prioritami. CENTRICO slouží jako rámec pro koordinační projekty a pomáhá předávat zkušenosti a znalosti získané z jednotlivých aktivit.

^{*} pozn. překladatele je myšlena centrální západní Evropa.

Projekty jsou spolufinancovány EU, aby podpořily implementaci zařízení ITS na TERN a spolupráci mezi jednotlivými zainteresovanými stranami na obou stranách hranice. Odpovědnost pro vykonání práce v rámci projektu CENTRICO spadá do různých resortů ministerstev účastnických zemí a soukromých partnerů jako jsou operátoři sítě.

Široká škála aktivit v rámci projektu směřuje k jedinému cíli – bezdrátovém spojení při cestování po Evropě. Největší zájem byl projeven o širokopásmové monitorování, které poskytuje základní data o účinném využití silniční sítě, tvořících se zácp a velkých dopravních nehod.

Rychlá detekce při použití moderní technologie umožňuje včasnou aktivaci varovných zpráv, upozornění na dočasná omezení rychlosti, na provoz v jízdnicích pruzích při dopravní špičce a plynulost nájezdů do těchto pruhů. Bylo prokázáno razantní snížení počtu dopravních nehod. Do konce víceletého programu MIP (2006) by se za podpory CENTRICO měly všechny hlavní osy silniční sítě TERN vybavit zařízeními pro monitoring.

CENTRICO také podporuje vznik sítě moderních dopravních informačních center (TICs) na klíčových místech v Belgii (Antverpy, Brusel, Namur), v Anglii (Midlands), ve Francii (Lille, Méty), v Německu (Frankfurt, Koblenz, Kolín), Luxemburg a v Nizozemí (Utrecht). V červnu 2001 došlo k úspěšnému spojení mezi TICs v Utrechtu a Kolíně, nyní již dochází k výměně dat v rámci celého projektu CENTRICO. Nicméně další rozvoj přímo závisí na spolupráci mezi silničními operátory a soukromými poskytovateli služeb.

Dalším velkým cílem projektu CENTRICO je vybudování dopravních koridorů, které by pojmuly 500,000 vozidel denně přeježdějící hranice a které by byly vybaveny proměnným elektronickým značením (VMS) podporovaným stálou aktualizací dopravních dat na palubní jednotce vozidla.

Jako příklad je uveden řidič cestující z Birminghamu (Anglie) přes Belgii nebo Francii do Frankfurtu (Německo), kterému jsou poskytovány aktuální informace o anglických, belgických, francouzských a německých dálnicích. V období 2001-2003 bylo v oblasti podporované projektem CENTRICO instalováno 300 VMS.

Také pokročilé řízení dopravy, které je řešeno skrze ITS zařízení, poskytuje flexibilní a účinná řešení – například sledování míry zatížení dálničních přivaděčů fázováním dopravy, vyhrazení jízdnic pruhů po dobu dopravní špičky a proměnlivé omezení rychlosti, které lze předem nastavit automaticky s možností aktivace, pokud je potřebné k podpoření plynulosti dopravy, nebo nabízí řešení pro odklonění dopravy v případě havárií (v letech 2001 až 2003 bylo instalováno více než 40 systémů sledování míry zatížení dálničních přivaděčů).

S vývojem palubní navigace a dopravních informací dochází i k možnosti navádění vozidla podle aktuální dopravní situace. Informace, které řidiči takto získávají, jsou aktuální a přesné, dostupné v mateřském jazyce řidiče, a navíc jsou doprovázeny údaji z jiných zdrojů jako je například proměnné elektronické značení (VMS). To také platí pro informace poskytované pomocí internetu; tak lze řidiči nabídnout optimální trasu domů z práce předtím, než se vydá na cestu, prostřednictvím počítačů nebo WAP podporujících mobilních telefonů.

Projekt CENTRICO je situován „do srdce“ Euroregionálních projektů založených na technologiích ITS. Vhodným příkladem spolupráce s jinými projekty jsou dopravní koridory o velkých vzdálenostech realizované ve spojení s Euroregionálními projekty STREETWISE a CORVETTE.

Tato dvouletá iniciativa, která byla zahájena v roce 2004, označí a poskytne údaje potřebné pro podporu koridoru, který vede z Irska až do Itálie. Jednotlivé úkoly jsou seskupeny do těchto kroků:

- zvolit a využít nejlepší stávající systém s minimálními vstupními prostředky;
- navrhnout řešení ITS, které by bylo přínosné;
- navrhnout požadavky, které by mohly úřady pro pozemní komunikace (ŘSD atd.) zavést pro podporu řidičů cestujících dopravním koridorem na delší vzdálenost.

Přínos práce se posoudí až posléze.

S podporou ES mohou Euroregionální projekty spolupracovat na iniciativách, které poskytnou řidičům cestujícím na dlouhé vzdálenosti méně zatížené dálnice, lepší informovanost a řízení dopravy. Projekt CENTRICO hraje významnou roli v harmonizaci evropského proměnného značení a standardizaci výměny dat. Je také příkladem využití a přínosu těchto zařízení.

Účastnické organizace projektu CENTRICO

Partnery projektu CENTRICO jsou regionální a národní úřady, ředitelství silnic a dálnic, silniční operátoři odpovědní za provoz a funkčnost klíčových oblastí silniční sítě TERN v severozápadní Evropě:

Belgie:

- ◆ Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Departement van Milieu en Infrastructuur – Eenheid Mobiliteit
(*Vlámské ministerstvo životního prostředí a dopravy*)
- ◆ Ministère Wallon de l'Équipement et des Transports – IG11
(*Valonské ministerstvo infrastruktury a dopravy*)
- ◆ Ministerie van het Brussels, Hoofdstedelijk Gewest Ministère de la Région de Bruxelles Capitale – AED
(*Ministerstvo rozvoje pro oblast hlavního města Bruselu*)

Anglie

- ◆ Highways Agency (HA)
(*Ředitelství dálnic*)

Francie

- ◆ Ministère de l'Équipement, des Transports et du Logement: Direction de la Sécurité et de la Circulation routière (METL/DSCR)
(*Ministerstvo infrastruktury, dopravy a bydlení, Odbor bezpečnosti silničního provozu*)
- ◆ L'Association des Sociétés Françaises d'Autoroutes et d'Ouvrages à Péage (ASF)
(*Asociace koncesionářských francouzských dálničních společností a provozovatelů mýtnic*)
- ◆ Société d'Autoroutes Paris –Normandie (SAPN)
(*Koncesionářská společnost – provozovatel dálnic Paříž-Normandie*)
- ◆ Société des Autoroutes du Nord et de L'Est de la France (SANEF)
(*Koncesionářská společnost – provozovatel dálnic severní a východní Francie*)

Německo

- ◆ Bundesministerium für Verkehr, Bau- und Wohnungswesen (BMVBW)
(*Spolkové ministerstvo dopravy, stavebnictví a bydlení*)
- ◆ Ministerium für Verkehr, Energie und Landesplanung des Landes Nordrhein-Westfalen (MVEL)
(*Ministerstvo pro dopravu, energii a tvorbu krajiny spolkové země Severní Porýní-Vestfálsko*)

- ♦ Ministerium für Wirtschaft, Verkehr, Landwirtschaft und Weinbau Rheinland-Pfalz
(*Ministerstvo hospodářství, dopravy, zemědělství a vinařství spolkové země Rýnsko-Falc*)
- ♦ Ministerium für Wirtschaft des Saarlandes (MW-SL)
(*Ministerstvo hospodářství spolkové země Sársko*)
- ♦ Hessisches Landesamt für Strassen- und Verkehrswesen, Verkehrszentrale Hessen (HLSV-VZH)
(*Hesenský zemský úřad pro silniční stavitelství a dopravu, Dopravní centrála Hesensko*)

Lucembursko

- ♦ Ministère des Travaux publics, Administration des Ponts et Chaussées
(*Ministerstvo veřejných věcí, Odbor pozemních komunikací a mostů*)

Nizozemí

- ♦ Ministerie van Verkeer en Waterstaat, DG Rijkwaterstaat
(*Ministerstvo pro vodní díla*)

Obrázek 1 – Schéma projektů TEMPO

